

**Ierosināta lieta par Ministru kabineta noteikumu normu, kas ierobežo izmaksājamās
apdrošināšanas atlīdzības apmēru par apgādnieka zaudējumu**

2014. gada 14. februārī Satversmes tiesas 1. kolēģija ierosināja lietu „Par Ministru kabineta 2005. gada 17. maija noteikumu Nr. 331 „Noteikumi par apdrošināšanas atlīdzības apmēru un aprēķināšanas kārtību par personai nodarītajiem nemateriālajiem zaudējumiem” 3. punkta, 5.5. apakšpunkta, 7. punkta un 10. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 92. panta trešajam teikumam un 105. pantam, kā arī Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likuma 15. panta pirmās daļas 1. punktam”.

Apstrīdētā norma

Ministru kabineta 2005. gada 17. maija noteikumu Nr. 331 „Noteikumi par apdrošināšanas atlīdzības apmēru un aprēķināšanas kārtību par personai nodarītajiem nemateriālajiem zaudējumiem” 7. punkts paredzēja, ka apdrošināšanas atlīdzības apmērs par sāpēm un garīgām ciešanām apgādnieka nāves gadījumā ir 100 lati (šobrīd 150 eiro) katram apdrošināšanas atlīdzības pieprasītājam.

Augstāka juridiskā spēka normas

Satversmes 92. panta trešais teikums noteic, ka nepamatota tiesību aizskārums gadījumā ikvienam ir tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu.

Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likuma (turpmāk – OCTA likums) 15. pants noteic apdrošināšanas atlīdzības limitus. Šā panta pirmās daļas 1. punkts savulaik noteic, ka limits personai nodarīto zaudējumu atlīdzināšanai ir 250 000 latu.

Lietas fakti

Lieta ierosināta pēc Augstākās tiesas Civillietu departamenta (turpmāk – AT) pieteikuma. AT izskatīja lietu par apdrošināšanas atlīdzības piedziņu. Prasītājs – nepilngadīga persona – ceļu satiksmes negadījuma rezultātā bija zaudējis abus vecākus. Apdrošināšanas atlīdzību par apgādnieka zaudējumu viņš bija saņēmis apstrīdētajā normā noteiktajā apmērā, proti, 100 latus par katru apgādnieku. Tomēr prasītāja pārstāve vērsās tiesā, prasot apdrošināšanas atlīdzību 200 000 latu apmērā.

AT pieteikumā norāda, ka atlīdzības apmēru par morālo kaitējumu tiesa parasti nosaka pēc sava ieskata. Taču apstrīdētā norma ierobežojot personai tiesības saņemt atbilstīgu atlīdzinājumu, izvērtējot konkrētā gadījuma faktiskos apstākļus. Apdrošināšanas atlīdzības limits par sāpēm un garīgām ciešanām esot visos gadījumos aprobežots ar vienu konkrētu un neadekvāti mazu summu.

Atsaucoties un Eiropas Savienības tiesībām un Eiropas Savienības Tiesas judikatūru, AT norāda, ka OCTA likuma 15. panta pirmā daļa interpretējama tādējādi, ka apdrošinātājam likumā noteiktā atbildības limita ietvaros ir pienākums cietušajai personai izmaksāt arī atlīdzību par sāpēm un garīgām ciešanām, neaprobežojot izmaksājamās atlīdzības apmēru ar apstrīdētajā normā paredzēto.

Tiesas procedūra

Satversmes tiesa ir uzaicinājusi Ministru kabinetu līdz 2014. gada 14. aprīlim iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Lietas sagatavošanas termiņš ir 2014. gada 14. jūlijs. Par lietas izskatīšanas procesu un datumu tiesa lemj pēc lietas sagatavošanas.

Relīze sagatavota ar mērķi veicināt izpratni par Satversmes tiesā izskatāmajām lietām. Tā nav uzskatāma par nolēmuma daļu un nav saistoša Satversmes tiesai. Spriedumi, lēmumi un cita informācija par Satversmes tiesu atrodama tiesas mājas lapā www.satv.tiesa.gov.lv.

Līna Kovalevska

Satversmes tiesas priekšsēdētāja palīdze

Lina.Kovalevska@satv.tiesa.gov.lv

67830748, 29813216